

RTU studiju kurss "Darba aizsardzība un likumdošana uz kuģiem"

0J000 Latvijas Jūras akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	JA0135
Nosaukums	Darba aizsardzība un likumdošana uz kuģiem
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Rauls Klaucāns - Profesionālās izglītības skolotājs
Mācītspēks	Sandra Breiha - Administratīvo funkciju un personāla vadītājs
Apjoms daļās un kredītpunktos	2 daļas, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, EN
Anotācija	Studiju kursā studējošais apgūst nacionālo un starptautisko darba tiesisko attiecību pamatus, drošas un veselībai nekaitīgas darba vides organizāciju uz kuģiem. Studiju kursa ietvaros studenti tiek sagatavoti darbam uz kuģa, iepazīstināti ar drošu darba organizāciju uz kuģa, darba drošības instrukcijām, kā arī iegūst zināšanas par vispārējam prasībām kuģa iekārtu ekspluatācijā, kuģa darbiem - tajā skaitā īpašos apstākļos. Studiju kursā tiek apskatīti mikroklimata faktori, to ietekme uz cilvēka organismu, preventīvie un aizsardzības pasākumi. Studiju kursā otrajā daļā - darba likumdošanā tiek apskatīti Latvijas Republikas darba tiesisko attiecību regulējumā ietilpstošie normatīvie akti, nodokļu politika un institucionālais regulējums jūrlietās, kā arī tiek apskatītas MLC konvencijas prasības. Nepilna laika studijas neklātienē tiek organizētas pēc individuāli izstrādāta studiju plāna.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir attīstīt studējošo prasmes un kompetences vadīt un veicināt personāla un kuģa drošību, izmantojot atbilstošus darba aizsardzības līdzekļus, nosakot darba vides riskus pirms darba veikšanas un atbilstoši kuģošanas drošības un darba aizsardzības noteikumiem un procedūrām, atbilstoši STCW konvencijas Kodeksa A-III/1 un A-III/2 prasībām, kā arī ņemot vērā attiecīgo IMO paraugkurasa rekomendācijas un citus saistošos normatīvos dokumentus. Studiju kursa uzdevumi: - iemācīt identificēt normatīvo aktu prasības attiecībā uz darba tiesiskajām attiecībām; - iemācīt izmantot atbilstošus individuālās un kolektīvās aizsardzības līdzekļus; - veicināt ievērot atbilstošas drošības procedūras; - iemācīt noteikt darba vides riskus; - iepazīstināt ar darba aizsardzības prasībām; - iemācīt ievērot elektrodrošības noteikumus, rīkojoties ar elektriskajām iekārtām un ierīcēm.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Patstāvīgais darbs: - iepazīties ar darba drošības instrukciju saturu, uzrakstīt konspektu un atbildēt uz kontroljautājumiem; - iepazīties ar nacionāliem un starptautiskiem tiesību aktiem; - uzrakstīt referātu pēc piedāvātiem tematiem; - uzrakstīt konspektu, atbildot uz kontroljautājumiem. Organizācija: studējošie saskaņā ar studiju kursa tēmām plānveidīgi veic izsniegtā darba uzdevumus un diskutē par rezultātiem. Darbs tiek izstrādāts plānveidīgi, sadarbībā ar mācītspēku gan praktisko nodarbību laikā, gan arī individuālajās konsultācijās.
Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Maritime Labour Convention (MLC), 2006. 2022. gada izdevums. 2. The International Safety Management Code (ISM), 2025. gada izdevums. 3. Maritime and Coastguard Agency (MCA), Code of Safe Working Practices for Merchant Seafarers, 2022. 4. Richie G. Onboard Safety, 2nd Edition. Witherby Seamanship, 2017 5. Spridzāns J., Innuss K. Drošība jūrā. Digitālais mācību līdzeklis. Valsts izglītības satura centrs, 2020. Pieejams: https://www.lja.lv/wp-content/uploads/2025/01/DML_Drosiba_jura.pdf, [skatīts 29.10.2025.] 6. Eglīte M., Darba medicīna, 2. izdevums, 2012. 7. Darba vides riska faktori un strādājošo aizsardzība 8. Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likums 9. Darba aizsardzības likums 10. Darba likums Papildu / Additional: 1. https://likumi.lv/ 2. https://www.vdi.gov.lv/lv 3. http://osha.lv/lv/ 4. https://www.imo.org/en/publications/Pages/Home.aspx 5. https://gis.imo.org/Public/Default.aspx 6. International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW)
Nepieciešamās priekšzināšanas	Izpratne par jūrniecības nozari, tās normatīvo regulējumu starptautiskā līmenī, izpratne par Latvijas Republikas valsts pārvaldes struktūru, kontrolējošām institūcijām, darba tiesisko attiecību regulējumu jūrniecības nozarē un nodokļu politiku valstī kopumā un specifisko regulējumu attiecībā uz jūrniecības darbiniekiem.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. Latvijas jūrmniecības organizāciju struktūra un kompetence.	1	0	1	0
2. ISM Code un kompānijas SQMS. Nozīmēta persona. Kompānijas drošības politika. Drošības virsnieka pienākumi. Drošības komitēja un drošības sapulces. Kuģa dokumentācija pēc SQMS. Iekšēji auditi. (IMO 7.02- 3.3.1.2.; 3.3.1.3.; 3.3.1.5.; 3.3.1.9.; 3.3.1.11.; 3.3.1.13.)	6	2	6	2
3. Instruktažas un apmācība krastā un uz kuģa. Kuģa un apkalpes drošības veicināšana. Drošības pasākumi, kas jāveic, lai veiktu remontdarbus un tehnisko apkopi, tostarp kuģa mehānismu un iekārtu drošu atslēgšanu, pirms personālam atļauj strādāt ar šādiem mehānismiem vai iekārtām (IMO 7.04-3.2.1.1.; 3.2.1.2.; 3.2.1.3.)	4	4	4	4
4. Risku novērtēšana un bīstamo darbu organizēšana. Bīstamo darbu uzskaitē: darbs slēgtās telpās, aiz borta un augstumā., utt. Darba procedūras, instrukcijas, pārbaudes darbi un atļauja veikt darbu. (IMO 7.02- 3.3.1.10.; 3.3.1.12.; 3.3.1.13.; 3.3.1.14.; 3.3.1.16.; 3.3.1.17.; 3.3.1.18.)	4	4	4	4
5. Nelaiemes gadījumu izmeklēšanas kārtība.	1	1	1	1
6. Kuģa telpas mikroklimats.	1	2	1	2
7. Aizsardzība no elektromagnētiskā starojuma. Darba un avārijas apgaismojums.	1	1	1	1
8. Troksnis un vibrācija.	1	1	1	1
9. Elektrodrošības pasākumi uz kuģa.	1	2	1	2
10. Darba drošības instrukcijas. Kuģa darbu procedūras. Personāla rīcība avārijas situācijās. Ugunsdrošības nodrošināšana. Kuģa avārijas plāns. (IMO 7.02- 3.3.1.6.; 3.3.1.7.; 3.3.1.8.)	4	2	4	2
II. Daļa	2	3	2	3
1. Darba aizsardzības likums. MK noteikumi DA jautājumos. Darba vides iekšēja uzraudzība un risku novērtēšana. Individuālie aizsardzības līdzekļi. (IMO 7.02- 3.3.1.1.; 3.3.1.3.; 3.3.1.4.)	2	2	2	2
2. Paržes ieviešanas memorands un ostas valsts kontroles darbība. (IMO 7.02- 3.3.1.9.; 3.3.1.15.)	2	2	2	2
3. IMO un ILO struktūra un uzdevumi. ILO konvencijas, to ieviešana uz kuģiem. MLC 2006. Preambula. I Jūrnieku minimālās prasības darbam uz kuģa. II Nodarbinātības nosacījumi. III Apkalpes dzīvojamās un sabiedriskās telpas, pārtika un ēdināšana. IV Veselības aizsardzība, medicīniskā aprūpe, sociālā aizsardzība. V Pielietojamas un izpildes nodrošinājums. (IMO 7.02- 3.3.1.18.; 3.3.1.19.; 4.2.1.6.2.)	5	6	5	6
4. Starptautiskās transporta darbinieku federācijas (ITF) loma jūrnieku tiesību aizsardzībā.	1	0	1	0
5. Valsts pārvaldes uzbūve. Tiesību avoti un subjekti.	2	0	2	0
6. Valsts darba inspekcija.	2	0	2	0
7. Darba tiesisko attiecību regulējums. Darba likums. Darba strīdi. Darba aizsardzības prasības.	6	2	6	2
8. Valsts ieņēmumu dienests. Nodokļu politika	2	4	2	4
9. Institucionālais regulējums jūrlietās.	2	0	2	0
Kopā:	48	36	48	36

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas. 1. Izprot darba aizsardzība sistēmas organizāciju uz kuģiem. 2. Izprot cilvēka un apkārtējās vides mijiedarbību, faktoriem, kas veido mikroklimatu. 3. Izprot ugunsdrošības un elektrodrošības sistēmas uz kuģiem. 4. Orientējas darba tiesību pamatos Latvijā, ES valstīs. 5. Izprot nozares normatīvos aktus attiecībā uz jūrnieku darbu un labklājību.	Metodes: patstāvīgais darbs, pārbaudes darbi, testi, ieskaite darbs. Vērtēšanas kritēriji: spēja patstāvīgi veikt uzdoto, pielietojot apgūtās zināšanas.
Prasmes. 1. Spēj nodrošināt drošības pasākumus, lai veiktu remontdarbus un tehnisko apkopi, tostarp kuģa mehānismu un iekārtu drošu atslēgšanu, pirms personālam atļauj strādāt ar šādiem mehānismiem vai iekārtām. 2. Uz kuģa, jūras prakses laikā studējošais prot pielietot teorētiskās zināšanas praktiskajā darbā. 3. Pārzina starptautiskos normatīvos aktus, kas attiecas uz jūrniekiem.	Metodes: patstāvīgais darbs, pārbaudes darbi, testi, ieskaite darbs. Vērtēšanas kritēriji: 1. Tiek ievērotas atbilstošas drošības procedūras. 2. Spēja patstāvīgi veikt uzdoto, pielietojot apgūtās zināšanas.
Kompetences. Spēj patstāvīgi demonstrēt savu kompetenci atbilstoši STCW konvencijas Kodeksa A-III/1 un A-III/2 sadaļas prasībām: darba drošības prasību ievērošanu kuģa mehānismu un iekārtu tehniskā apkopē un remontdarbos.	Metodes: patstāvīgais darbs, pārbaudes darbi, testi, ieskaite darbs. Vērtēšanas kritēriji: 1. Tiek ievērotas atbilstošas drošības procedūras. 2. Prot patstāvīgi formulēt un kritiski analizēt konkrēto darba situāciju.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Patstāvīgais darbs	20
Pārbaudes darbi	20
Testi	20
Ieskaite darbs	40
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	2.0	14.0	14.0	0.0	*		
2.	1.0	10.0	10.0	0.0	*		